

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo præcipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt tres Indices, unus Titulorum initio Operis, duo rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem, prior quidem super Tomum præsentem, alter compendiosus super Universum Jus Canonicum

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. V. De Pœnis Fori Sæcularis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75255)

bus vel perpetuo, vel ad tempus peccata sua lugerent, & quæ ad salutem animæ pertinent, cogitentur *can. si Episcopus 7. dist. 50. can. si quis Clericus 10. dist. 31. c. sicut 6. §. fin. de Homicid. c. omnis 12. fin. de poen. & remiss. Engl n. 8. hic.*

²⁰ Hodie tamen poena ista abiit in de-
suetudinem, tum quia Monasteria hujus-
modi facinorosos homines ad poenitentiam,
intra claustra sua agendam, nolebant reci-
pere, tum quia ne compelli possent ad eos
recipiendos à Diocesibus Ordinariis, per
privilegia Apostolica erant exempta, ut
notat Diaz *prax. crim. can. c. 55.* Huic poe-
næ Romæ, & in reliqua Italia substituta est
transmissio ad triremes, teste Farin. *prax.
crim. q. 119. n. 55.* Et Fagnan. *in c. cum non
ab homine 10. de Judic. n. 104.* alibi successit
eidem ferè poena perpetui carceris. Wiefn.
n. 89. Ad triremes perpetuo condem-
nati prius degradantur; ad tempus verò
tantum, verbaliter deponuntur: & utro-
que casu licet verberantur à ministris tri-
remium. Vallenf. *hic §. 2. n. 6.*

²⁰⁴ Septima Verberatio, seu flagellatio
juxta *can. fin. dist. 35. can. qui in alterius 1.
caus. 5. q. 1. c. cum fortius 1. de calumn. c. in
archiepiscopatu 4. de raptor.* Caven-
dum tamen, ut citra mortis, aut mutilatio-
nis periculum verbera infligantur, & ne in
vindictam sanguinis transire videantur. Engl
n. 8. §. tertio, Reiffenstuel n. 104.
Quodsi tamen casu, & ex post facto san-
guinis sequeretur effusio, non per hoc
incurreretur Irregularitas; quia ista tantum
contrahitur morte, vel membri mutilatio-
ne. Vallenf. *§. 2. n. 4.* ubi monet, abstinere
Judicem Ecclesiasticum quam maximè
oportere ab hujusmodi corporalibus poenis,

iusque non utendum, nisi in atrocioribus
culpæ, & contra Minorum Ordinum Cle-
ricos magis, quam Sacerdotes: rationem
dat, quia verbis potius, quam verberibus
corripiendi Clerici sunt. Imò usus istius
castigationis in multis locis recessit à Curia,
prout de Curia Episcopalis Hispaniæ,
Franciæ, & Lusitaniæ testantur. Clar. *§.
fin. q. 70. n. 2. & Oliva p. 2. for. Eccl. q. 10.
n. 8.* Addi possunt Curia Episcopales
Germaniæ; neque enim constat, poenam
istam nostris temporibus infligi Clericis.
Wiefn. *n. 25.*

Octava Exilium, sive Relegatio, ²⁰⁵
quam decernere Judex Ecclesiasticus potest
*can. cum beatus 8. fin. dist. 45. can. quicum-
que 13. fin. caus. 26. q. 5.* Et quidem
Episcopus relegare in exilium potest ex-
tra suam Diocesim, Archiepiscopus verò ex
tota sua Provincia. Piasec. *prax. Episc. p. 2.
c. 4. art. 14. n. 14.* Vallenf. *§. 4. n. 2. Engl
n. 10. Wiefner n. 27. Reiffenstuel n. 106.*
& cum idem ferè in Religiosos sibi subje-
ctos permissum sit Prelatis Regularibus,
quod permissum est Episcopis in Clericos
sibi subditos, etiam isti mittere Religiosos
delinquentes in exilium poterunt, cum id
ad correctionem, aliorum exemplum &
monasterii tranquillitatem expedire videbitur.
Rodriq. *tom. 2. Reg. q. 24. art. 1.*
Quodsi tamen insuper perfectum exilium
decernere, & civitatis, ac patriæ Jura adi-
mere consuleretur, super hoc imploran-
dum erit brachium Sæculare juxta *c. si-
quis 2. fin. junct. Gloss. V. Regis judicio
de Cler. excomm.* quia perfecti exilii poena
non est penes Ecclesiam. Decius *in c. 10. de
Judic. n. 13.* Barbof. *in c. si quis cit. n. 4.
Wiefner n. 27. Reiffenstuel n. 106.*

§. V.

De Poenis Fori Sæcularis.

S U M M A R I U M.

206. *Sec. Poenæ in foro Civili usitate aliæ sunt
Capitales: ubi quænam hoc nomine ve-
niant?*

209. *Sec. Aliæ non Capitales: quarum ali-
quæ sunt Corporales, ut iniussio Stigma-
tum, Execratio &c.*

²⁰⁶ Poenæ in foro Civili usitate aliæ sunt
Capitales, aliæ non Capitales. Inter
eas, quæ Capitales dicuntur, primo loco
est *Ultimum supplicium*, seu poena mortis;
nam ut *l. ultimum 21. ff. b. tit.* Celsus
perhibet, *ultimum supplicium esse mortem
solam interpretatur.* Porro mortis suppli-
cium variè de Reis sumitur, gladio, fune,
rotâ, igne, sectione in partes, submer-

216. *Aliæ ad poenas animi pertinent, ut Infa-
mia.*

217. *Aliæ pecuniariæ.*

218. *Quò etiam pertinet Confiscatio honorum,*

219. 220. *Quando damnatorum bona à fisco
vindictari possint?*

sione in aquis, & olim crucifixione, quâ
afficiebantur famosi Latrones, transfugæ ad
hostes, consiliorum proditores *l. capita-
lium 28. §. famosos 15. l. si quis 38. §.
transfugæ 1. §. §. seq. ff. b. tit.* Ho-
die, ut ex Lipsio refert D. Braun de
Imper. mer. c. 1. §. 4. n. 2. postquam Crux
Vitam ipsam interfecit, non diu illi vita: su-
stulit illam ex Romanis rebus Constantinus, nam
ille

ille, jam serio Christianus, noluit salutare signum ultra servire ad perniciem; & colendum illud, atque eximium pœnis vilescere damnatorum. Videatur Carpzov. *pract. crim. q. 128. à n. 14.*

207 2. *Proscriptio*, seu *Bannum Imperiale*, Germanicè *des Heil. Römischen Reichs Acht / und Bann* / quod est Imperii Judicialis censura, quâ delinquentibus aquâ, & igni interdicitur, ita, ut à nemine in Clientelam, fidem, aut amicitiam recipi, ab omnibus verò impune tam in persona, quàm in rebus offendi possint. *Ordin. Camer. p. 2. tit. 9. §. 10. jemandes.* Hocque Bannum nemo, nisi solus Imperator, eoque absente, Rex Romanorum irrogare potest. *Matth. Wehn. V. Acht / Carpzov. pract. crim. q. 140. n. 18.* Hodie præter declarationem Banni ab ipso imp. factam adhuc tres modi bannendi ordinarii sunt. 1. in Camera Imp. ubi si quis bannitur, perinde est, ac si banniretur ab Imperatore & ideo sic bannitus perdit omnia Jura Civilia ubicunque locorum. 2. in Judicio Imperiali Rottvivilano, quod tamen Jurisdictionem limitatam, & usque ad Rhenum duntaxat extensam habet: & hinc si bannitus à Rottvivilensibus Moguntia, vel in Hassia institueretur haeres, ille capere hereditatem possit. *Carpz. q. 140. cit. n. 20.* 3. in Judicio Imperiali Westphalia, quod & ipsam habet certos fines: & ideo pro finium ratione, & qualitate Bannum ibi inflictum operatur quemadmodum dictum est de Bannis Rottvivilensibus, *Sichard. ad l. 1. C. de hered. instit. n. 17. Wehner. V. Acht / Carpz. l. cit. n. 21.* apud quem vide cætera de Banno.

208 3. *Privatio vite Civilis*, quæ consistit in jure libertatis naturalis, & civitatis, quod olim fiebat coercitione metalli, damnatione ad opus publicum, interdictione ignis, & aquæ: hodie verò damnatione ad triremes, ut notat *Besold. Thes. pract. V. Auf die Galeen schmiden*: & si fiat in perpetuum, æquivaleret pœnæ mortis naturalis. *Magnif. P. Schmier p. 1. de Delict. c. 3. n. 294. Reiffenst. hic n. 4.*

209 *Pœna non capitales*, in foro Sæculari usitata, aliæ sunt corporales, aliæ animi, aliæ pecuniariæ. Inter corporales, quæ corpus, salva manente vita naturali, & civili, affligunt, est, *inustio stigmatum*: quæ tamen hodie sublata est per Constantinum Imp. *l. si quis 17. C. h. tit. ne, facies, quæ ad similitudinem pulchritudinis est celestis figurata, maculetur. Clar. §. fin. q. 70. n. 1. Carpz. q. 129. n. 10. Magnif. P. Schmier l. cit. n. 295.*

210 2. *Exoculatio*, quâ fures tum sacrilegi, tum effractores quondam afficiebantur *l. qui perforavit 11. §. 1. ff. ad Leg. Jul. Peculat. Const. crim. Carol. V. art. 159.*

An autem in Imperio Romano pœna hæc etiamnum vigeat, dubitat *D. Braun de Imp. mer. c. 1. §. 4. n. 21.*

3. *Amputatio manûs*, digitorum, aut aurium, linguæ, labiorum &c. de qua pœna *Carpzov. q. 129. cit. n. 28. & seqq. D. Frölich ad Const. Carol. libr. 4. tit. 5. n. 2. & seqq. D. Braun, l. cit. n. 22.*

4. *Fugitatio*, vulgò mit *Ruthen*, *aushauen*: quod genus pœnæ sæpius dicitur, præsertim furibus minoribus, falsis mensuris, proxenetis illicitæ libidinis, Videatur *Cost. Carol. cit. art. 113. & 123. cum not. s. D. Blumlacher, Besold. Thes. pract. V. Ruthen Aushauung / Carpz. l. cit. à n. 14. D. Frölich n. 1.*

5. *Expositio ad pastellum*, seu *nu mellas*, Germanicè *auf den Pranger / und Halbe-Essen stellen* / quæ patitur præteritur pro qualitate delicti, & delinquentis. *Besold. V. Pranger / Carpzov. l. cit. n. 50. & seqq.*

6. *Relegatio ad certum*, vel incertum tempus, ad certum, vel incertum locum: quæ, si per sententiam indefinitè, & nulla temporis facta mentio expressa dictata sit, pro perpetua habenda est, *Hartm. Pistor, obs. 139. Carpzov. q. 130. n. 17.* apud quem vide plura.

7. *Incarceratio*: quæ licet etiam in 215 causis Civilibus ad perfringendam contumaciam, & inobedientiam imponatur; tamen in causis capitalibus peculiariter adhiberi solet ad custodiendum, & puniendum criminaliter delinquentem. *Carpzov. q. 130. cit. n. 8. Braun. l. cit. n. 35. Schmier n. 301.*

Ad Pœnas animi pertinet *Infamia*, 216 quâ fama, & bona existimatio apud homines aufertur. Hæc id singularè præ cæteris pœnis habet, quòd cum aliæ pœnæ crebrius à Judice per sententiam inferantur, infamia tamen nonnunquam ab ipsa dicitur Lege, & absque Judicis sententia incurritur: de quo vide *suprà n. 165. &c.*

Pœna pecuniaria, seu *multæ* pœna 217 omnibus aliis hodie usitatissimæ sunt. *Farin. prax. crim. q. 19. n. 51.* maximè in delictis arbitrariis, & illis, in quibus à pœna ordinaria recessum qualitas delinquentis, & circumstantiarum suadet. *Carpzov. q. 130. n. 4.* Vitandus autem Judicibus est abusus, & exemplum illorum Judicum, qui quæstum ex delictis faciunt, & omnia ferè supplicia in multas pecuniarias mutant, ut dum patrimonium alienum atterunt, proprium augeant. Præterea in multis hujusmodi imponendis consideranda venit non solum qualitas criminis, sed potissimum facultates Rei delinquentis, cum pauper multâ unius taleri gravius puniatur, quàm si is, qui bonis abundat, in multam 20. taleo-

salerorum condemnetur. Carpov, q. 120, cit. n. 5.

218 Spectat huc Confiscatio, seu Publicatio bonorum, quæ poena veteri Jure communissima, omnique delicto capitali, licet in sententia illius mentio facta non fuerit, tacite annexa erat l. damnatione 1. pr. & l. seq. ff. de bon. damnat. Sed Jure novissimo rarior est ejus usus, propter Novell. 134. c. 13. ubi sancitum est, in criminibus, in quibus Leges mortem, aut prescriptionem definiunt, substantias damnatorum non fieri debere lucrum Judicibus, aut eorum officiis, neque secundum veteres Leges fisco eas applicari; sed siquidem habeant descendentes, vel ascendentes usque ad tertium gradum, eos habere.

219 Ex quo sequitur, casu, quo tertii gradus descendentes, vel ascendentes ad sunt, damnatorum bona à fisco vindicari non posse. Excipitur 1. crimen læsæ Majestatis; nam in majestatis crimine condemnatis, ut Imperator c. 13. cit. fin. decernit, veteres Leges servandæ sunt. 2. Si in aliis Novellis pro specialibus delictis, ut in Novell. 12. pro incestis nuptiis, confiscatio bonorum specialiter sit constituta; quia Imperator c. 13. cit. solum meminit Legum veterum. Matth. Stephan. ad Novell. cit. n. 22. Magnif. P. Schmier p. 1. de delict. c. 3. n. 313. 3. Si reus citatus post annum contumaciter non compareat; quia aliàs contra hujusmodi reos absentes, & contumaces ademptum foret omne coercitionis remedium, cum ingenti Reip. damno: conf. per Novell. cit. non vi-

detur derogatum l. Divi 1. §. fin. & l. fin. ff. de requir. vel absent. damnand. quibus hoc casu confiscatio bonorum specialiter sancita est. Ant. Matth. l. cit. n. 5. Schmier n. 314. 4. Si confiscatio bonorum non per se, & principaliter, sed in consequentiam tantum determinata per Leges sit; tunc enim adhuc locum eidem esse contra communiorem docet Rittersbusius, Clarus, Farinacius apud Brunnem, ad Auth. bona damnatorum c. de bon. proscript. n. 1. 5. In aliis casibus, ubi confiscationis poena specialiter est constituta; nam ita expressè in Const. crim. Carol. 7. art. 218. ibi, Item an etlichen Orthen / so ein Uebethäter außserhalb des Lasters unser beleydigten Majestät / oder sonst in andern Fällen / so der Uebethäter Leib / und Gut nit vernichtet / vom Leben zum Todt gestraffet / Weib / und Kinder an Veffelstab / und das Gut dem Herrn zugewies sein werden &c.

Præterea bene advertendum est, quod in Novell. cit. c. 13. cit. mentio fiat solorum ascendentium, & descendentium usque ad tertium gradum; nam si tales nulli adsint, sed collaterales tantum, eos, quantumcunque propinqui sint, omnes fisco excludit: & hinc erravit Irnerius, dum in Auth. bona damnatorum cit. voluit bona damnatorum etiam reservari hæreditibus ex latere. Brunnem. ad Auth. cit. n. 3. Matth. Stephan. l. cit. n. 25. Ant. Matth. de crimina. ad Libr. 48. tit. 18. n. 2. Schmier l. cit. n. 312.

TITULUS XXXVIII.

De Poenitentis, & Remissionibus.

1 Post poenas, quæ imponuntur in foro externo, tractandum nunc de poenis, quæ imponuntur in foro interno seu Poenitentiali. De his agit prima Rubricæ præsentis pars. At quia Poenæ istæ seu Poenitentia sæpe relaxantur, in altera Rubricæ parte agitur de Remissionibus. Porro Poenitentia nomen variz solet accipi. 1. pro Punitione, seu poenæ sententia, secundum Aug. l. de ver. & fals. poenit. c. 19. & Isidor. l. 3. Etymol. c. ult. 2. pro conversione, seu mutatione mentis in homine, præterita peccata sua plangente can. poenitentia 1. de poenit. dist. 3. in quo sensu ad mentem S. Thom. p. 3. q. 85. art. 1. 3. dicitur detestatio, & dolor animi de peccato commisso, quatenus est offensæ, sive injuria illata DEO, ex intentione eam compensandi. 3. pro Habitu speciali, ad hujusmodi dolorem, & detestationem peccati inclinante: & hic defini potest, quod R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II,

fit habitus inclinans ad actum, quo detestamur peccatum commissum, & de eo dolemus, quatenus eo DEUS à nobis offensus est, ex intentione offensam hanc abolendi, & compensandi, sive pro ea satisfaciendi. 4. pro uno ex septem novæ Legis Sacramentis: in quo sensu Poenitentia dicitur Sacramentum reconciliationis cum DEO post lapsum personalem, institutum per modum Judicij, sive Sacramentum, quo peccata post Baptismum commissa, & legitimo Ministro cum detestatione, & dolore debito manifestata, virtute clavium, seu absolutionis Sacerdotalis delentur. 5. pro Satisfactione pro peccatis imposta, & exhibita: & tunc ex communi dicitur Operatio exterior laboriosa, & poenalis, voluntarie assumpta ad vindicandum, & puniendum peccatum commissum, & ad placandam Divinam offensam. Omnis tribus prioribus acceptio- nibus solum hic agetur de Poenitentia quarto, & quinto modo accepta. Quare fit,

T

§. I.